

2008 års Hasselbladsp pristagare – Graciela Iturbide

Den mexikanska fotografen Graciela Iturbide har utsetts till årets vinnare av Hasselbladstiftelsens internationella pris i fotografi. Prissumman, som uppgår till en halv miljon kronor, samt en guldmedalj kommer att delas ut vid en ceremoni i Göteborg den 25 oktober 2008. I samband med ceremonin öppnas en utställning med Graciela Iturbides fotografier på Hasselblad Center.

Stiftelsens motivering till valet av Graciela Iturbide som årets vinnare lyder:

Graciela Iturbide är en av de främsta och mest inflytelserika latinamerikanska fotograferna under de senaste 40 åren. Hennes fotografier utmärker sig genom sin enastående visuella styrka och skönhet. Graciela Iturbide har utvecklat en fotografisk stil med utgångspunkt i sitt djupa intresse för kultur, ritualer och vardagsliv i hemlandet Mexiko och i andra länder. Iturbide har tagit dokumentärfotografin ytterligare ett steg genom att åskådliggöra förhållandet mellan människan och naturen, individen och kulturen, det verkliga och det psykologiska. Hon fortsätter att inspirera yngre generationer av fotografer i Latinamerika och övriga delar av världen.

Årets priskommitté, som lagt fram förslaget till Hasselbladstiftelsens styrelse, har bestått av:

- Frits Gierstberg (ordf.), utställningsansvarig, Nederlands Fotomuseum, Rotterdam, Nederländerna,
- David Chandler, chef för Photoworks, Brighton, England,
- Monika Faber, chefsintendent för Albertina Collection of Photographs, Österrike,
- Michiko Kasahara, chefsintendent vid Tokyo Metropolitan Museum of Photography, Tokyo, Japan,
- Patricia Mendoza, chef vid Instituto de Artes Gráficas de Oaxaca, Mexiko.

Graciela Iturbide utvecklade ett starkt engagemang för fotografi, till att börja med inom den dokumentära traditionen, som hon utvecklade med subtila, surrealistiska undertoner. Senare kom hon att intressera sig för geometriska och abstrakta landskap och hennes senaste arbete är i huvudsak en poetisk syntes av dessa båda inriktningar. Graciela Iturbide har med sina självporträtt och skildringar av fåglar och inhemskt växtliv skapat en stark och personlig ikonografi. Hennes verk genomsyras av ett slags visuell poesi och magi som bildar en stark länk mellan det individuella sökandet och den vidare verklighet som hon utforskar. Iturbide använder sig av symboler som knyter an till den latinamerikanska geografin för att skildra sociala och universella teman som liv och död.

Hon konstruerar sina fotografier som en sorts personliga ceremonier som inbjuder starkt till betraktelse.

Iturbide gjorde sin första utställning 1975 då hon deltog i projektet *Tres Fotógrafas Mexicanas* på Galeria José Clemente Orozco i Mexico City. I samband med utställningen publicerades en artikel i tidskriften för Museum of Modern Art, Mexico City. Hon har därefter varit flitigt utställd på betydande institutioner och museer världen över, däribland Centre Georges Pompidou i Paris. Hennes fotografier visas för närvarande på J. Paul Getty Museum i Los Angeles.

Iturbide inledde sin karriär 1969 då hon studerade film på Centro de Estudios Cinematográficos (CUEC) vid universitet i Mexiko. Det var här hon kom i kontakt med den berömde latinamerikanske fotografen Manuel Álvarez Bravo, som undervisade i fotografi vid CUEC. Ett år senare fick hon erbjudande om att bli hans assistent och hon arbetade därefter med honom under en tid. De förblev nära vänner ända fram till hans bortgång. Iturbide var redan på den här tiden mycket intresserad av politik och kultur och hon reste bland annat till Panama för att dokumentera general Omar Torrijos' försök att upprätta en vänsterregim.

Graciela Iturbides första publicerade projekt var en dokumentation av Seri-indianerna i Sonoraöknen. Projektet kulminerade i boken *Los Que Viven en la Arena* (1981). 1979 fick hon i uppdrag av den berömde mexikanske konstnären Francisco Toledo att fotografera Zapotek-indianerna i Juchitán. Tio år senare ställdes verket ut flitigt och publicerades sedermera i den uppmärksammade boken *Juchitán de las Mujeres* (1989). I boken porträtterades, vid tidpunkten för dess publicering, en för omvärlden dittills okänd grupp människor på ett intimt men samtidigt arketypiskt sätt. Det var under det här arbetets gång hon utvecklade sin personliga stil som kännetecknas av en utsökt balans mellan det dokumentära och sökandet efter det egna jaget. Resultatet blir till ett slags manifest för den kultur vars "invånare" hon skildrar.

Iturbide har alltid fascinerats av samspelet mellan natur och kultur, tradition och modernitet, identitet och landskap. Djur spelar en viktig roll i hennes arbete, särskilt fåglar och leguaner. Dessa porträtteras ofta i scener som symboliserar död, slakt och ritualer. Djur – både levande och döda – förekommer slående ofta i hennes arbete och bidrar till den psykologiska spänning som präglar såväl hennes porträtt som självporträtt. Iturbides personliga kopplingar till litteratur, musik, film och andra konstformer har skapat en fotografisk kultur – tidigare kännetecknad av det strikt dokumentära – en ny och samtidigt mer komplex identitet. Hennes olika teman är frukten av den visuella nyfikenhet som fört henne till ett flertal kontinenter för att finna sina ämnesval. I denna internationella kontext har hon vidgat sitt perspektiv och har kommit att uttrycka sig i många olika genrer som landskap, porträtt, självporträtt, nakenstudier, mode, abstraktion, dokumentation och stilleben.

Under år 2000 slutförde Graciela Iturbide en serie fågelporträtt. Verket ställdes ut på Rose Gallery i Los Angeles och följdes av publikationen *Pájaros*. Vid denna tid

kontaktades hon av konstnären Francisco Toledo som bjöd in henne till Oaxaca för att delta i en dokumentation av Jardín Botánico (botaniska trädgården) på Centro Cultural Santo Domingo. Kort därefter inledde Iturbide ett samarbete med fotograferna Sabastião Salgado och Raghu Rai i ett projekt som gick under benämningen "India Mexico". De tre fotograferna tog bilder i Mexiko och Indien som resulterade i en utställning på Museo Nacional de Bellas Artes i Chile 2002. Detta samarbete finns beskrivet i publikationen *India México, Vientos Paralelos: Graciela Iturbide, Raghu Rai and Sabastião Salgado 2002*.

År 2004 fick Iturbide i uppdrag av Frida Kahlo Foundation att fotografera det allra heligaste i den framlidna surrealisten Frida Kahlos hem. Iturbide fick tillgång till två rum som hållits låsta i 50 år enligt hennes eget och maken Diego Riveras påbud. Arbetet ställdes ut sommaren 2007 på National Museum of Women in the Arts, Washington D.C. Iturbide arbetar för närvarande med en fotobok med fabler för vuxna och barn som kommer att publiceras av Steidl under 2008.

Iturbide har tilldelats ett flertal utmärkelser däribland ett stipendium av Guggenheim Foundation (1988) och 1980 vann hon första pris i fotobiennalen vid National Fine Art Institute i Mexico City. FN:s internationella arbetsorganisation, ILO, gav henne första pris för hennes portfolio *Work or the Lack of it* (Arbete eller arbetslös). Efter lanseringen av *Juchitán*-sviten fick hon 1987 den prestigefyllda utmärkelsen W. Eugene Smith Award. Året därpå vann hon första pris i Mois de la Photo i Paris, tätt följt av International Grand Prize i Hokkaido, Japan 1990 – och 1991 – Rencontres International Award, ett pris som delas ut av staden Arles i Frankrike.

Hennes verk ingår i stora samlingar såväl i Latinamerika och Nordamerika som i Europa.

Bland hennes publikationer märks (titlarna översatta inom parentes)

Los Que Viven en la Arena (De som bor i sanden), 1981

Sueños de Papel (Drömmar av papper), 1985

Juchitán de las Mujeres (Kvinnorna i Juchitán), 1989

En el Nombre del Padre (I faderns namn), 1993

Images of the Spirit, (Bilder av själen), 1996

La Forma y la Memoria (Form och minne), 1996

Graciela Iturbide, 2002

Pájaros (Fåglar), 2002

India México, 2002

Naturata, 2004

Eyes to Fly With, (Ögon att flyga med), 2006

Roma (Rom), 2007

Juchitán, 2007

Hasselbladstiftelsen

Hasselbladstiftelsen bildades i enlighet med makarna Erna och Victor Hasselblads testamente. Stiftelsens syfte är att främja forskning och vetenskaplig undervisning inom det naturvetenskapliga området samt inom fotografien. Ett av stiftelsens priser – den årliga internationella utmärkelsen för framstående fotografisk gärning – går i år till Graciela Iturbide. Priset är ett av de mest betydelsefulla fotografiska priserna i världen.

1989 bildade Hasselbladstiftelsen en separat stiftelse med namnet Stiftelsen Hasselblad Center i syfte att främja vetenskaplig forskning och undervisning inom fotografien samt anordna utställningar. Från och med början av innevarande år samlas de båda stiftelsernas verksamheter under Hasselbladstiftelsen. Utställningshallen som är belägen i Göteborgs Konstmuseum behåller även fortsättningsvis namnet Hasselblad Center. På Hasselblad Center anordnas fem utställningar per år, varav en tillägnas årets Hasselbladspristagare. *Ny nordisk fotografi* är en annan årligen återkommande utställning där yngre fotografer får möjlighet att visa upp sina verk. Vissa av utställningarna turnerar till andra ställen i Sverige och utomlands. Det finns också en omfattande samling med fotografier av Hasselbladspristagare och nordiska fotografer.

Årets pristagarutställning med fotografier av Graciela Iturbide öppnas i samband med prisutdelningen den 25 oktober 2008.

Göteborg den 6 mars 2008

HASSELBLADSTIFTELSEN
Ekmansgatan 8
412 56 Göteborg

Telefon: 031-778 21 50
Fax: 031-778 46 40

e-post: info@hasselbladfoundation.org

För ytterligare information om årets Hasselbladspristagare samt pressmaterial:

www.hasselbladfoundation.org.

Användarnamn: press

Lösenord: hs2008